

Annettu Helsingissä 12. päivänä maaliskuuta 1971

MALLIOIKEUSLAKI

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleisiä säännöksiä.

1§

Mallilla tarkoitetaan tässä laissa tavaran ulkomuodon tai koristeen (ornamentin) esikuvaa.

Joka on luonut mallin tai jolle hänen oikeutensa on siirtynyt, voi rekisteröimällä mallin saada yksinoikeuden mallin ammattimaiseen käyttöön (mallioikeuden) sen mukaan kuin tässä laissa säädetään.

2§

Malli rekisteröidään vain, jos se olennaisesti eroaa siitä, mikä on tullut tunnetuksi ennen rekisteröinnin hakemispäivää.

Tunnetuksi katsotaan kaikki, mikä on tullut julkiseksi, joko kuvaamisella, näytteillepanemisella, kaupaksi pitämisellä tai muulla tavalla. Myös malli, joka ei ole vielä tullut julkiseksi, katsotaan tunnetuksi, jos se ilmenee tässä maassa tehdystä patenttihakemuksesta tai tavaramerkin tai mallin rekisteröintihakemuksesta, joka on tehty tai joka sen mukaan kuin siitä on säädetty on katsottava tehdyksi ennen 1 momentissa tarkoitettua päivää, ja joka malli sittemmin hakemuksen käsittelyn yhteydessä tulee julkiseksi.

3§

Malli voidaan kuitenkin rekisteröidä, vaikka se kuuden kuukauden kuluessa ennen rekisteröintihakemuksen tekemistä on tullut julkiseksi

1) ilmeisen väärinkäytöksen johdosta hakijaa tai sitä kohtaan, jolta tämä johtaa oikeutensa; tai

2) sen johdosta, että hakija tai se, jolta tämä johtaa oikeutensa, on esittänyt mallin virallisessa tai viralliseksi tunnustetussa kansainvälisessä näyttelyssä.

4§

Mallia ei rekisteröidä

1) jos malli tai sen käyttö on hyvien tapojen tai yleisen järjestyksen vastainen;

2) jos malliin ilman asianomaista lupaa on otettu:

a) valtion vaakuna, lippu tai muu tunnuskuva, rekisteröitävän mallin käyttökohteena olevia tai niiden kaltaisia tavaroita koskeva virallinen tarkastus- tai takuumerkki taikka tarkastus- tai takuuleima, suomalainen kunnallisvaakuna taikka kansainvälisen, valtioiden keskeisen järjestön lippu, vaakuna tai muu tunnuskuva, nimitys tai nimen lyhennys taikka myös kuvio, nimitys tai nimen lyhennys, jos se on sanotunlaiseen tunnuskuvaan, merkkiin, nimitykseen tai nimen lyhennykseen sekoitettavissa;

b) sellaista, joka voi aiheuttaa käsityksen, että kysymys on toisen toiminimestä tai toiselle tässä maassa elinkeinotoiminnassa vakiinnutetusta tunnusmerkistä, tavaramerkistä taikka toisen sukunimestä, taiteilijanimestä tai vastaavanlaisesta nimestä tahi toisen muotokuvasta, jollei nimi tai muotokuva ilmeisesti tarkoita jotakin kauan sitten kuollutta henkilöä;

c) sellaista, joka voi aiheuttaa käsityksen, että kysymys on toisen suojatun kirjallisen tai taiteellisen teoksen nimestä, mikäli nimi on omaperäinen, tai sellaista, joka loukkaa toisen tekijänoikeutta sanotunlaiseen teokseen tai oikeutta valokuvaan; tai

d) sellaista, joka ei olennaisesti eroa tässä maassa toiselle rekisteröidystä mallista.

5§

Mallioikeus sisältää jäljempänä säädetyin poikkeuksin sen, ettei muu kuin mallioikeuden haltija ilman tämän lupaa saa ammattimaisesti käyttää mallia valmistamalla, maahan tuomalla, myytäväksi tarjoamalla, kaupaksi pitämällä, luovuttamalla tai vuokraamalla tavaroita, jotka ulkomuodoltaan eivät olennaisesti eroa mallista tai joihin on otettu jotain, joka ei olennaisesti eroa siitä.

Mallioikeus käsittää vain ne tavarat, joita varten malli on rekisteröity ja samankaltaiset tavarat.

6§

Joka mallin rekisteröintihakemuksen tekemishetkellä tässä maassa ammattimaisesti käytti mallia, saa toisen mallioikeuden estämättä jatkaa käyttöä pysyttämällä entisellään sen yleisen luonteen, jollei hyväksikäyttö sisältänyt ilmeistä väärinkäyttöä rekisteröinnin hakijaa tai sitä kohtaan, jolta tämä johtaa oikeutensa. Samanlainen käyttöoikeus on vastaavilla edellytyksillä myös sillä, joka on ryhtynyt olennaisiin toimenpiteisiin käyttääkseen mallia ammattimaisesti tässä maassa.

Edellä 1 momentin mukainen oikeus voi siirtyä toiselle ainoastaan liikkeen mukana, jossa se on syntynyt tai jossa sen käyttö oli tarkoitettu tapahtuvaksi.

7§

Asetuksella voidaan säätää, että ilma-aluksien varaosia ja tarvikkeita saadaan mallioikeuden estämättä tuoda maahan täällä käytettäväksi sellaisten ilma-alusten korjaamiseen, joilla on kotipaikka vieraassa maassa, joka myöntää vastaavat edut suomalaisille ilma-aluksille.

8§

Asetuksella voidaan säätää, että mallin rekisteröintihakemus, joka tarkoittaa valtakunnan ulkopuolella tehdyssä suojahakemuksessa aikaisemmin esitettyä mallia, on 2 ja 6 §:ää sovellettaessa hakijan pyynnöstä katsottava tehdyksi samanaikaisesti kuin valtakunnan ulkopuolella tehty hakemus.

Asetuksessa on mainittava tarkemmat ehdot, joilla tällainen etuoikeus saadaan.

2 luku

Rekisteröintihakemus ja sen käsittely.

9§

Rekisteriviranomaisena on patenti- ja rekisterihallitus.

10§

Mallin rekisteröintihakemus tehdään kirjallisesti rekisteriviranomaiselle.

Hakemuksessa on mainittava ne tavarat, joita varten malli halutaan rekisteröidä. Hakemuksessa on ilmoitettava mallin luoja. Jos mallin rekisteröintiä hakee muu kuin mallin luoja, hakijan on selvitettävä oikeutensa malliin.

Hakemukseen on liitettävä kuva, joka esittää mallin. Jos hakija ennen kuin hakemuksesta 18 §:n mukaisesti kuulutetaan, antaa lisäksi mallikappaleen, tämän on katsottava esittävän mallin. Hakemuksen tulee sisältää hakijan antama vakuutus, ettei malli hakijan tietämän mukaan ole ennen hakemispäivää tai sitä päivää, jota 8 §:n mukaan on pidettävä hakemispäivänä, tullut tunnetuksi tavalla, joka 2 ja 3 §:n mukaan estää mallin rekisteröinnin.

Hakijan on hakemuksen yhteydessä suoritettava 47 §:ssä mainitut hakemus- ja lisämaksut.

11§

Hakemus saa käsittää useita malleja, jos ne tavarat, joita varten mallit halutaan rekisteröidä, valmistuksen ja käytön kannalta kuuluvat yhteen. Tällainen yhteisrekisteröintihakemus saa käsittää enintään 20 mallia.

Yhteisrekisteröinti ei koske koristemalleja.

12§

Hakijalla, jolla ei ole kotipaikkaa Suomessa, tulee olla täällä asuva asiamies, joka on oikeutettu edustamaan häntä kaikissa hakemusta koskevista asioista.

13§

Rekisteröintihakemus katsotaan tehdyksi vasta kun hakija on antanut rekisteriviranomaiselle mallia esittävän kuvan tai mallikappaleen.

Hakemusta ei saa muuttaa koskemaan toista mallia tai muita tavaroita kuin mitä hakemuksessa on ilmoitettu.

14§

Mallin rekisteröintihakemusta käsiteltäessä rekisteriviranomaisen on asetuksella tarkemmin säädettyssä laajuudessa tutkittava, ovatko edellytykset mallin

rekisteröimiseksi olemassa. Jos hakija ei ole noudattanut hakemuksesta säädettyjä määräyksiä tai viranomaisen havaitsee olevan muita esteitä hakemuksen hyväksymiselle, hakijaa on välipäätöksellä kehotettava määräajassa antamaan lausumansa tai korjaamaan hakemus.

Jollei hakija välipäätöksessä määrätyn ajan kuluessa anna lausumaa tai ryhdy toimenpiteisiin korjataksean puutteellisuuden, josta on huomautettu, hakemus on jätettävä sillensä. Edellä 1 momentin mukaan annetussa välipäätöksessä on mainittava tästä seuraamuksesta.

Sillensä jätetty hakemus otetaan uudelleen käsiteltäväksi, mikäli hakija kahden kuukauden kuluessa välipäätöksessä määrätyn ajan päättymisestä sitä pyytää sekä antaa lausumansa tai ryhtyy toimenpiteisiin puutteellisuuden korjaamiseksi ja saman ajan kuluessa suorittaa vahvistetun uudelleen käsittelymaksun. Uudelleen käsittely voi tapahtua vain kerran.

15§

Jos hakijan antaman lausuman jälkeen vielä on olemassa este hakemuksen hyväksymiselle, ja hakijalla on ollut tilaisuus antaa lausumansa esteestä, on hakemus hylättävä, jollei ole aihetta antaa hakijalle uutta välipäätöstä.

16§

Milloin joku rekisteriviranomaiselle väittää, että hänellä on parempi oikeus malliin kuin hakijalla ja mikäli asia näyttää epäselvältä, viranomaisen voi välipäätöksellä kehottaa häntä määrätyn ajan kuluessa nostamaan kanteen tuomioistuimessa uhalla, että väite jätetään huomioon ottamatta hakemusta edelleen käsiteltäessä.

Mikäli tuomioistuimessa on vireillä riita paremmasta oikeudesta malliin, rekisteröintihakemuksen käsittely voidaan keskeyttää siihen asti, kunnes juttu on lopullisesti ratkaistu.

17§

Milloin joku rekisteriviranomaiselle näyttää, että hänellä on parempi oikeus malliin kuin hakijalla, rekisteriviranomaisen tulee hänen vaatimuksestaan siirtää hakemus hänelle. Sen, joka saa hakemuksen siirretyksi itselleen, on suoritettava uusi hakemusmaksu.

Milloin siirtoa on vaadittu ja ennen kuin vaatimus on lopullisesti ratkaistu, ei hakemusta saa muuttaa eikä jättää sillensä, hylätä tai hyväksyä.

18§

Mikäli hakemusasiakirjat ovat säännösten mukaiset eikä katsota olevan estettä hakemuksen hyväksymiselle, on hakemuksesta kuulutettava tilaisuuden varaamiseksi yleisölle väitteen tekemiseksi hakemusta vastaan.

Hakijan pyynnöstä voidaan kuulutus kuitenkin lykätä enintään kuusi kuukautta siitä päivästä, jona rekisteröintihakemus tehtiin, tai josta etuoikeutta 8 §:n mukaan on pyydetty. Kuulutuksen lykkäyspyyntö on esitettävä rekisteröintihakemuksessa.

Väite tehdään rekisteriviranomaiselle kirjallisesti kahden kuukauden kuluessa hakemuksen kuulutuspäivästä lukien.

19§

Rekisteröintihakemusasiakirjat ovat julkista, jollei niitä hakijan tekemän 18 §:ssä tarkoitetun kuulutuksen lykkäämistä koskevan pyynnön johdosta ole pidettävä salaisina.

Jos kuulutuksen lykkäämistä on pyydetty, tulevat hakemusasiakirjat julkisiksi pyydetyn määräajan päätyttyä, kuitenkin viimeistään kuuden kuukauden kuluttua rekisteröinnin hakemispäivästä tai siitä päivästä, josta etuoikeutta 8 §:n mukaan on pyydetty. Jos viranomainen tänä aikana on päättänyt jättää hakemuksen sillensä tai sen hylätä, asiakirjat tulevat julkisiksi vain siinä tapauksessa, että hakija pyytää hakemuksen uudelleen käsiteltäväksi tai hakee muutosta.

20§

Kun 18 §:n 3 momentissa säädetty väitteenteko-aika on päättynyt, on hakemus otettava jatkokäsittelyyn. Tässä käsittelyssä on 14—17 §:n säännöksiä sovellettava.

Jos asiassa on tehty väite, on se annettava hakijalle tiedoksi. Jollei väite ole ilmeisesti perusteeton, on hakijalle lisäksi varattava tilaisuus lausuman antamiseen.

21§

Mallin rekisteröintihakemusta koskevaan rekisteriviranomaisen lopulliseen päätökseen hakija voi hakea muutosta, jos päätös on hänelle vastainen. Päätökseen, jolla hakemus asianmukaisesti tehdystä väitteestä huolimatta on hyväksytty, voi väitteentekijä hakea muutosta. Jos väitteentekijä peruuttaa muutoshakemuksensa, voidaan asia kuitenkin tutkia, mikäli siihen on erityisiä syitä.

Päätökseen, jolla 14 §:n 3 momentissa tarkoitettu pyyntö hakemuksen ottamisesta uudelleen käsiteltäväksi on hylätty tai 17 §:ssä tarkoitettu vaatimus hakemuksen siirtämisestä on hyväksytty, hakija voi hakea muutosta. Päätökseen, jolla hakemuksen siirtämistä koskeva vaatimus on hylätty, esityksen tehnyt voi hakea muutosta.

22§

Muutosta rekisteriviranomaisen tämän lain nojalla antamaan päätökseen haetaan valittamalla patentti- ja rekisterihallituksen valitusosastoon kuudenkymmenen päivän kuluessa siitä päivästä, jona päätös on annettu asianomaiselle tiedoksi. Saman ajan kuluessa on valittajan suoritettava vahvistettu valitusmaksu uhalla, ettei valitusta oteta tutkittavaksi.

Muutosta valitusosaston päätökseen haetaan valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen kuudenkymmenen päivän kuluessa siitä päivästä, jona päätös on annettu asianomaiselle tiedoksi.

23§

Jos mallin rekisteröintihakemus hyväksytään ja sitä koskeva päätös on saanut lainvoiman, on malli otettava mallirekisteriin ja rekisteröinnistä kuulutettava.

Jos hakemus, josta on kuulutettu 18 §:n mukaan, jätetään sillensä tai hylätään, on päätöksestä kuulutettava sen saatua lainvoiman.

3 luku

Rekisteröinnin voimassaoloaika.

24§

Mallin rekisteröinti on voimassa viisi vuotta rekisteröinnin hakemispäivästä lukien, ja se voidaan hakemuksesta uudistaa kahdesti viideksi vuodeksi kerrallaan. Jokainen rekisteröintikausi lasketaan edellisen rekisteröintikauden päättymisestä.

25§

Rekisteröinnin uudistamista haetaan kirjallisesti rekisteriviranomaiselta aikaisintaan vuotta ennen rekisteröintikauden päättymistä ja viimeistään kuuden kuukauden kuluessa sen päättymisen jälkeen. Saman ajan kuluessa on suoritettava 47 §:ssä mainitut uudistamis- ja lisämaksut uhalla, että hakemus muuten hylätään.

Rekisteröinnin uudistamisesta on kuulutettava.

4 luku

Luovutus sekä käyttö ja pakkolupa.

26§

Mallioikeus voidaan luovuttaa toiselle.

Milloin toiselle on annettu oikeus ammattimaisesti käyttää mallia (käyttölupa), tämä saa luovuttaa oikeutensa edelleen ainoastaan, mikäli siitä on sovittu.

Milloin käyttölupa kuuluu liikkeeseen, saadaan se kuitenkin luovuttaa liikkeen mukana, jollei muuta ole sovittu. Tällöin luovuttaja vastaa edelleen siitä, että käyttöluvan ehtoja noudatetaan.

27§

Milloin mallioikeus tai sen käyttölupa on siirtynyt toiselle, siitä on pyynnöstä vahvistettua maksua vastaan tehtävä merkintä mallirekisteriin. Sama koskee mallioikeuden panttausta. Jos näytetään, että rekisteriin merkitty käyttölupa tai panttioikeus on lakannut olemasta voimassa, merkintä on poistettava rekisteristä.

Mitä 1 momentissa on säädetty, on vastaavasti sovellettava pakkolupaan ja 32 §:n 2 momentissa tarkoitettuun oikeuteen.

Yhteisrekisteröinnissä voidaan mallioikeuden siirto rekisteröidä vain, mikäli se koskee kaikkia malleja.

Mallioikeutta koskevissa riita- ja muissa asioissa katsotaan mallioikeuden haltijaksi se, joka sellaisena on viimeksi merkitty mallirekisteriin.

Milloin joku on pyytänyt rekisteriin merkittäväksi, että mallioikeus on siirtynyt hänelle tai että hän on saanut siihen käyttöluvan tai panttioikeuden, ja mikäli hän silloin oli oikeutensa nähden vilpittömässä mielessä, ei mallioikeuden, tai sitä koskevan oikeuden aikaisempi luovutus toiselle ole voimassa häntä vastaan, ellei toinen sitä ennen ollut pyytänyt saantonsa merkitsemistä mallirekisteriin.

28§

Joka on tässä maassa ammattimaisesti käyttänyt mallia silloin, kun hakemusasiakirjat tulivat julkisiksi, ja jolla silloin ei ole ollut tietoa mallin rekisteröintihakemuksesta eikä hän kohtuudella ole voinut hankkia siitä tietoa, voi saada pakkoluvan mallin käyttöön, mikäli siihen on erityisiä syitä ja hakemus johtaa rekisteröintiin. Vastaavilla edellytyksillä voi sellaisen pakkoluvan saada myös se, joka on ryhtynyt olennaisiin

toimenpiteisiin mallin ammattimaiseksi käyttämiseksi tässä maassa. Pakkolupa voi käsittää myös rekisteröintiä edeltäneen ajan.

29§

Pakkolupaa ei saa myöntää muulle kuin sille, jolla voidaan katsoa olevan edellytyksiä hyväksyttävällä tavalla käyttää mallia pakkoluvan mukaisesti.

Pakkolupa ei estä mallioikeuden haltijaa itse käyttämästä mallia tai luovuttamasta sen käyttö lupaa. Pakkolupa voi siirtyä toiselle ainoastaan liikkeen mukana, jossa sitä käytetään tai jossa se oli tarkoitettu käytettäväksi.

30§

Pakkoluvan myöntää tuomioistuin, joka myös määrää missä laajuudessa mallia saa käyttää, sekä vahvistaa vastikkeen ja muut pakkoluvan ehdot. Kun oleellisesti muuttuneet olosuhteet niin vaativat, tuomioistuin voi asianomaisen vaatimuksesta kumota pakkoluvan tai vahvistaa sille uudet ehdot.

5 luku

Mallioikeuden lakkaaminen.

31§

Milloin malli on rekisteröity 1—4 §:n vastaisesti ja este rekisteröinnille on edelleen olemassa, tuomioistuimen on kanteesta kumottava rekisteröinti. Rekisteröintiä ei kuitenkaan voida kumota sillä perusteella, että mallioikeuden saanut on ollut oikeutettu vain määrättyyn osuuteen sitä.

Kannetta rekisteröinnin kumoamiseksi sillä perusteella, että rekisteröinti on myönnetty muulle kuin 1 §:n mukaan malliin oikeutetulle, voi ajaa ainoastaan se, joka väittää olevansa oikeutettu malliin. Kanne on pantava vireille vuoden kuluessa siitä, kun kantaja on saanut tiedon rekisteröinnistä ja muista kanteen perusteena olevista seikoista. Jos mallioikeuden haltija on ollut vilpittömässä mielessä, kun malli rekisteröitiin tai mallioikeus siirtyi hänelle, kannetta ei saa panna vireille myöhemmin kuin kolme vuotta rekisteröinnin jälkeen.

Muissa tapauksissa kannetta voi ajaa jokainen, jolle rekisteröinnistä on haittaa. Kannetta, joka perustuu 4 §:n 1 kohdan tai 2 a-kohdan säännöksiin, voi myös ajaa virallinen syyttäjä.

32§

Jos malli on rekisteröity muulle kuin 1 §:n mukaan siihen oikeutetulle, on tuomioistuimen malliin oikeutetun kanteesta siirrettävä rekisteröinti hänelle. Kanne on pantava vireille 31 §:n 2 momentissa säädettyssä ajassa.

Jos se, jonka rekisteröinti julistetaan menetetyksi, on ollut vilpittömässä mielessä alkaessaan ammattimaisesti käyttää mallia tässä maassa tai ryhtyessään sitä varten oleellisiin toimenpiteisiin, saa hän kohtuullisesta vastikkeesta ja muutoin kohtuullisilla ehdoilla jatkaa mallin käyttöä tai aloittaa aiottu käyttö pysyttämällä sen yleisen luonteen. Sellainen oikeus on vastaavilla edellytyksillä myös rekisteriin merkityn käyttöluvan haltijalla.

Edellä 2 momentissa tarkoitettu oikeus voi siirtyä toiselle ainoastaan sen liikkeen mukana, jossa sitä käytetään tai jossa se oli tarkoitettu käytettäväksi.

33§

Jos mallioikeuden haltija kirjallisesti ilmoittaa luopuvansa mallin rekisteröinnistä, on rekisteriviranomaisen poistettava malli rekisteristä.

Jos mallioikeus on ulosmitattu tai siihen on olemassa rekisteriin merkitty panttioikeus tai riita rekisteröinnin siirtämisestä toiselle on vireillä, mallia ei saa mallioikeuden haltijan pyynnöstä huolimatta poistaa rekisteristä niin kauan kuin ulosmittaus tai panttioikeus on voimassa tai riita ei ole lopullisesti ratkaistu.

6 luku

Ilmoitusvelvollisuus.

34§

Jos rekisteröinnin hakija vetoamalla hakemukseensa esittää vaatimuksen toiselle ennen kuin hakemusasiakirjat ovat tulleet julkisiksi, hänen on pyynnöstä sallittava tämän tutustua asiakirjoihin.

Joka kääntymällä suoraan toisen puoleen, ilmoituksessa taikka tavarassa tai sen päällyksessä olevassa kirjoituksessa tahi muulla tavoin ilmoittaa, että mallin rekisteröintiä on haettu tai että se on myönnetty ilmaisematta kuitenkaan samalla hakemuksen tai rekisteröinnin numeroa, on velvollinen pyynnöstä viipymättä antamaan sanotun tiedon. Mikäli ilmoituksesta ei nimenomaan käy ilmi, että rekisteröintiä on haettu tai että rekisteröinti on myönnetty, mutta jos se on omiaan aikaansaamaan

sellaisen käsityksen, asianomaisen on pyynnöstä viipymättä ilmoitettava, onko rekisteröintiä haettu tai onko se myönnetty.

7 luku

Vastuu ja korvausvelvollisuus.

35§

Jos joku loukkaa mallioikeutta, tuomioistuin voi kieltää häntä jatkamasta tai toistamasta tekoa. Milloin mallioikeuden loukkaus on tahallinen, rangaistus siitä on sakkoa tai enintään kuusi kuukautta vankeutta.

Virallinen syyttäjä ei saa nostaa syytettä 1 momentissa mainitusta rikoksesta ellei asianomistaja ole ilmoittanut rikosta syytteeseen pantavaksi.

36§

Joka tahallisesti tai tuottamuksesta loukkaa mallioikeutta, on velvollinen suorittamaan kohtuullisen korvauksen mallin käyttämisestä sekä korvauksen muusta vahingosta, jonka loukkaus on aiheuttanut. Jos tuottamus on vähäinen, voidaan vahingonkorvausta sovitella.

Milloin mallioikeuden loukkaus ei ole tahallinen tai tuottamuksellinen, loukkaaja on velvollinen suorittamaan korvausta mallin käyttämisestä siinä määrin kuin se katsotaan kohtuulliseksi.

Mallioikeuden loukkauksen perusteella on korvauskanne pantava vireille viiden vuoden kuluessa vahingon syntymisestä uhalla, että oikeus korvaukseen menetetään.

37§

Sen vaatimuksesta, jonka mallioikeutta on loukattu, tuomioistuin voi, sen mukaan kuin katsotaan kohtuulliseksi, jatkettua loukkauksen estämiseksi määrätä, että tavarat, jotka vastoin toisen mallioikeutta on valmistettu tai maahan tuotu tai esine, jonka käyttäminen sisältää mallioikeuden loukkauksen, on määrättyllä tavalla muutettava tai pantava talteen mallin jäljellä olevaksi suoja-ajaksi tai hävitettävä, taikka, jos kysymyksessä ovat luvottomasti valmistetut tai maahan tuodut tavarat, luovutettava loukatulle lunastusta vastaan. Edellä sanottu ei koske sitä, joka vilpittömässä mielessä on saanut sanotun omaisuuden tai erityisen oikeuden siihen, eikä itse ole loukannut mallioikeutta.

Ensimmäisessä momentissa tarkoitettu omaisuus voidaan takavarikoida, milloin 35 §:ssä mainitun rikoksen voidaan olettaa tapahtuneen. Tällöin on sovellettava, mitä takavarikosta rikosasioissa yleensä on säädetty.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, tuomioistuin voi, jos siihen on erityisiä syitä, vaadittaessa määrätä, että 1 momentissa tarkoitettun omaisuuden haltija saa hallita sitä kohtuullisesta vastikkeesta ja muutoin kohtuullisilla ehdoilla jäljellä olevan suoja-ajan tai osan siitä.

38§

Jos joku sen jälkeen, kun hakemusasiakirjat ovat tulleet julkisiksi, käyttää luvatta ammattimaisesti mallia, jonka rekisteröintiä on haettu, on mallioikeuden loukkausta koskevia säännöksiä vastaavasti sovellettava, mikäli hakemus johtaa rekisteröintiin, kuitenkin niin, ettei häntä saa tuomita rangaistukseen. Vahingonkorvaukseen siitä käytöstä, joka on tapahtunut ennen 18 §:ssä tarkoitettua rekisteröintihakemuksen kuuluttamista, on tällöin sovellettava, mitä 36 §:n 2 momentissa on säädetty.

Mitä edellä 36 §:n 3 momentissa on säädetty, ei ole sovellettava, jos korvauskanne pannaan vireille vuoden kuluessa mallin rekisteröimisestä.

39§

Jos mallin rekisteröinti on lainvoiman saaneella tuomiolla kumottu, ei 35—38 §:ssä säädettyä rangaistusta, korvausta tai muuta seuraamusta voida tuomita.

Milloin mallioikeuden loukkausta koskevassa asiassa tehdään väite mallin rekisteröinnin mitättömyydestä, tuomioistuimen on vastaajan vaatimuksesta lykättävä asian käsittely tai ratkaiseminen siihen saakka, kunnes rekisteröinnin kumoamista koskeva kanne on lopullisesti ratkaistu. Jollei kannetta ole pantu vireille, tuomioistuimen on jutun lykätessään asetettava vastaajalle määräaika, jonka kuluessa kanne on pantava vireille.

40§

Joka tahallisesti tai tuottamuksesta, joka ei ole vähäinen, laiminlyö täyttää sen, mihin hän 34 §:n mukaan on velvollinen, rangaistaan sakolla.

Samaan rangaistukseen on tuomittava myös se, joka sanotussa pykälässä tarkoitetuissa tapauksissa antaa väärän tiedon, jollei teosta ole säädetty rangaistusta rikoslaissa.

Joka syyllistyy tässä pykälässä mainittuun rikokseen, on velvollinen korvaamaan siitä aiheutuneen vahingon. Jos tuottamus on vähäinen, voidaan vahingonkorvausta sovitella.

Virallinen syyttäjä ei saa nostaa syytettä tässä pykälässä tarkoitetusta rikoksesta, ellei asianomistaja ole ilmoittanut rikosta syytteeseen pantavaksi.

8 luku

Oikeudenkäyntisäännöksiä.

41§

Mallioikeuden haltija tai se, jolla käyttö- tai pakkoluvan perusteella on oikeus käyttää mallia, voi ajaa vahvistuskannetta siitä, nauttiiko hän rekisteröinnin perusteella suojaa toista vastaan, jos asiasta on epätietoisuutta ja siitä on haittaa hänelle.

Samoilla edellytyksillä voi se, joka harjoittaa tai aikoo harjoittaa liiketoimintaa, ajaa vahvistuskannetta mallioikeuden haltijaa vastaan siitä, onko tietty mallin rekisteröinti tälle liiketoiminnalle esteenä.

Jos 1 momentissa tarkoitetussa asiassa tehdään väite rekisteröinnin mitättömyydestä, on vastaavasti sovellettava mitä 39 §:n 2 momentissa on säädetty.

42§

Sen, joka tahtoo nostaa kanteen mallin rekisteröinnin kumoamisesta, sen siirtämisestä tai pakkoluvan saamisesta, on siitä ilmoitettava rekisteriviranomaiselle sekä annettava tieto jokaiselle rekisteriin merkitylle käyttöluvan ja panttioikeuden haltijalle. Mikäli käyttöluvan haltija tahtoo nostaa loukkauksen tai 41 §:n 1 momentissa tarkoitetun vahvistuskanteen, hänen on annettava siitä tieto mallioikeuden haltijalle.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu tiedoksiantovelvollisuus katsotaan täytetyksi, kun ilmoitus on kirjattuna lähetyksenä jätetty postin kuljetettavaksi mallirekisteriin merkityllä osoitteella.

Jos kannetta nostettaessa ei näytetä, että edellä säädetty ilmoitus tai tiedoksianto on tapahtunut 1 momentin säännösten mukaisesti, tuomioistuimen on asetettava kantajalle sitä varten määräaika. Ellei tätä noudateta, kannetta ei oteta tutkittavaksi.

43§

Laillisena tuomioistuimena parempaa oikeutta malliin, rekisteröinnin kumoamista, hakemuksen tai rekisteröinnin toiselle siirtämistä, mallioikeuden loukkausta sekä pakkolupaa, 32 §:n 2 momentissa tarkoitettua oikeutta, 40 §:ssä tarkoitettua rikkomusta

ja korvausta ja 41 §:ssä tarkoitettua vahvistuskannetta koskevissa asioissa on Helsingin raastuvanoikeus.

44§

Tuomioistuimen on lähetettävä rekisteriviranomaiselle jäljennös lopullisesta päätöksestään jutuissa, joita tarkoitetaan 16, 30—32, 35—38 sekä 41 §:ssä.

9 luku

Erinäisiä säännöksiä.

45§

Mallioikeuden haltijalla, jolla ei ole kotipaikkaa Suomessa, tulee olla täällä asuva asiamies, jolla on oikeus hänen puolestaan ottaa vastaan haasteen tiedoksiantoja, kutsuja ja muita asiakirjoja mallioikeutta koskevissa asioissa, lukuun ottamatta rikosasioita koskevaa haastetta ja määräystä, jolla asianosainen on veloitettu henkilökohtaisesti saapumaan oikeuteen. Asiamies on ilmoitettava mallirekisteriin merkittäväksi.

Jos mallioikeuden haltijalla ei ole 1 momentissa mainittua asiamiestä, voi tiedoksiantaminen tapahtua lähettämällä tiedoksi annettava asiakirja hänelle postitse kirjattuna kirjeenä hänen mallirekisteriin merkityllä osoitteellaan. Jollei rekisteriin ole merkitty täydellistä osoitetta, tiedoksiantaminen voi tapahtua kuuluttamalla virallisessa lehdessä. Tiedoksiantamisen katsotaan tapahtuneen, kun edellä mainitut toimenpiteet on suoritettu.

46§

Asetuksella voidaan vastavuoroisuuden edellytyksellä säätää, ettei 12 tai 45 §:n säännöksiä ole sovellettava sellaiseen hakijaan tai mallioikeuden haltijaan, jonka kotipaikka on vieraassa valtiossa tai jolla on siinä valtiossa asuva ja tässä maassa rekisteriin merkitty asiamies, jolla on sanotuissa pykälissä tarkoitettu toimivalta.

47§

Mallin rekisteröintihakemuksen ja rekisteröinnin uudistamishakemuksen yhteydessä on suoritettava hakemus- ja uudistamismaksu sekä asian laadun mukaan seuraavat lisämaksut: luokkamaksu jokaiselta tavaruokalta ensimmäisen jälkeen, yhteisrekisteröintimaksu jokaiselta mallilta ensimmäisen jälkeen, säilytysmaksu mallikappaleen säilytyksestä ja kuulutusmaksu jokaiselta kovalta ensimmäisen kuvan

jälkeen, sekä eri maksu mallirekisteriin muista seikoista tehtävistä merkinnöistä. Uudistamismaksu, joka suoritetaan kulumassa olevan rekisteröintikauden jälkeen, on suoritettava korotettuna.

Tässä laissa tarkoitettut maksut vahvistetaan asetuksella.

48§

Tarkemmat määräykset tämän lain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta annetaan asetuksella.

49§

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä huhtikuuta 1971.

Helsingissä 12. päivänä maaliskuuta 1971

Tasavallan Presidentti
Urho Kekkonen

Vt. kauppaja- ja teollisuusministeri
Olavi J. Mattila